

Phu Tu Tan Van

Báo ra hằng ngày

Báo-quân: 48 rue Vannier, Saigon
Điện thoại số 566

Chủ-nhơn:
M- NGUYỄN-DỨC-NHƯẬN

Người quân tử rập nhau theo
lè phải mà không kéo phe
vớ nhau; còn kẻ tiểu-nhân
kéo phe vớ nhau mà không
rập nhau về lẽ phải.

(Luận-ngữ)

HỘI CỬ-U-TẾ HÔM NAY

Đối với nạn-dân phía Nam Trung-kỳ
lấy lại cái thái-độ trước

Hôm trước, trong khi có mấy
bức điện-tin vô-ly ở Phan-
thiết, Phanri đánh vào, làm cho
mịch lòng hội Nam-kỳ Cứu-tế
thì hội đã định triệu 3000\$ để
không gọi, theo như « lời trần
thuyết » đăng trên các báo
quốc-âm Saigon, và trong báo
chúng tôi cũng có nói tới.

Hôm nay, mười phần hết
mười hai, đã là ra mấy bức
điện-tin ấy là giả, thì có việc gì
đâu, chắc hội lại phải sắp đặt
lại việc cứu-tế y như trước kia.

Nghe hình như hội định mua
gạo gọi ra để phát cho đồng-
bào bị nạn chờ không gọi bạc
thì phải, vì nghĩ rằng gạo thì
bao giờ cũng là vật cần có mà
ở Nam-kỳ lại dễ mua; và nếu
mua gạo thì gạo Nam-kỳ lại
được một mỗi bán, cũng đủ
cho những nhà bị động lúa lại
chất dính.

Sanh giặc ra là tại mấy bức
điện-tin, có làm trở ngại cho
anh em bị nạn ngoài ấy
mất ít ngày. Song hôm nay
may mà đã tỏ ra sự gian-đối,
Hội Cứu-tế đối với anh em
lại lấy lại cái thái-độ cũ như
trước, cũng là việc lương toàn
vậy.

Nhơn chuyện này mà chúng
tôi thấy ra các báo quốc-âm
ở đây, lại còn có nhiều điều
vô cớ cho chúng tôi. Chẳng
biết cái điều ọc họ ra sao mà
cứ hay đặt điều nói bậy như
thế?

Trong tập P. N. T. V. ra
ngày thứ năm tuần trước, có
thuật chuyện Hội Cứu-tế nhóm
bàn về sự triệu lại 3000\$ (3000\$),
Chúng tôi nói hỏi làm vậy là
để trừng phạt cái thái-độ
không chính-đáng của bọn
đại-biểu kia. Trừ ra khi nào
mấy cái điện-tin ấy tỏ ra là
giả mạo, thì hội mới sẽ
châm chước lại.

Chúng tôi nói như vậy là
vì biết chắc rằng mấy bức điện-
tin ấy thế nào cũng là giả; và
rồi đây hội cũng sẽ châm-
chước, nghĩa là lấy lại cái
thái-độ cũ như hôm nay.

Hai chữ « trừng-phạt » của
chúng tôi dùng là đáng lắm.
Đã biết rằng Hội Cứu-tế không
có quyền trừng-phạt ai như
Chánh-phủ. Song đối với ai là
kẻ vô-phép, thì hội cũng có
thể trừng-phạt cái thái-độ của
hội là tự-đo. Nhưng phải hiểu
ràng trừng-phạt là trừng-
phạt cái thái-độ chứ chẳng
phải trừng-phạt người nào
hết.

Thế mà có lý báo lại bắt lỗi
chúng tôi sao có đúng chữ
« trừng-phạt » đó? Họ nói hội
chớ phải chánh-phủ sao mà
được trừng-phạt? Thật họ nói
buồn cười quá, mà tôi là chỉ
tái họ coi van không thông đó
thôi.

Mà thật, Hội Cứu-tế làm
vậy là đã trừng-phạt cái thái-
độ kỳ-cục ấy đó. Nhưng bằng
nói không phải trừng-phạt, thì
hội chớ Hội triệu 3000\$ là
có ý để làm gì?

Bởi mấy cái điện-tin ấy đã
kháng cự người riêng của hội
phát đi, làm cho hội bất-bình
thì hội có quyền triệu 3000\$
để đối phó với họ, để
trừng-phạt cái thái-độ kỳ-cục
của họ, chớ họ chưa đi, việc
ấy tưởng Hội Cứu-tế có trọn

quyền tự-đo, không ai trách
được hết.

Và lại hôm nay cũng đã tỏ
ra cái thái-độ ấy là đáng trừng
phạt nữa, bởi vì nó là « một
sự can-thiệp không thích-dáng,
(une intervention inopportune),
như báo Tribune indochinoise
đã nói. Bằng nếu nói cái thái-
độ ấy là chính-đáng, không
P. N. T. V.

(Coi tiếp bên trong tư)

Chuyện ngày nay

Có bộ tài thì bán đi
cũng đáng

Tôi thấy việc Hội-cứu-tế-bạc-rút
phần-minh, mà mấy tay làm báo
điện-không, cứ nhăm nhăm la khan
những là « an-gian », những là « bỏ túi »
nên tôi rầu quá, rầu đi họ sao mà trở
giống như con nít!

Con nít lúc không chuyện gì hết,
cứ đùa nó cũng khoe rống lên, đến
chúng tôi vô tội nó mới chịu nín;
còn mấy anh cũng kịch bực đặng đã
đáp cái chúng tôi phải.

Chớ của người kẻ lớn phải tỏ ra
cái cũ-chê kẻ lớn. Thủ không có an-
gian, bỏ túi thì thôi. Chớ nếu có mà
minh bạch được quá tang, thì phải
trưng-trị tang tay chớ kẻ gian-lớn
mới dám tự-ngộ mà về lên vô-ích
như vậy?

Bà thất Annam là con cháu người
Tàu xa lắm, bởi đặng bên Quảng-dông
có bán một anh « bỏ túi » mà người
ta đã bắt được quá tang. Ấy là không
họ xử sự theo cách kẻ lớn, không
gian thì thôi, có gian thì trị giết, chớ
chẳng thêm họ bỏ đi miêng.

Trong cuộc lấy-chạy hàng hóa
Nhật-bản trước đây, có anh Bành-
số-Lập làm chủ-tịch một hội
Tổ-chợ ở Quảng-dông. Nhờ cái quyền
chủ-tịch đó, anh ta xây qua buôn
lên hàng-hóa Nhật để lấy lợi to.
Sau bị một viên-chức tên là Huỳnh-
lân-Thơ phát-giác ra, họ Bành-bất.

Giám-ngũ-thang-nag ở số Một-thăm
Quảng-dông, mấy lần dẫn ra tòa tra
hỏi và kêu án, đến bữa 28 Mai vừa
rồi, Bành-số-Lập bị trị bản, thì đã
hạnh-hình rồi!

Bành-ta có làm việc ám-điệp lấy
vào tai bọn-bớt, rồi thất không oan.
Khi gần bản, quan-giám-sát có cho
anh ta viết tờ di-chức. Vừa khóc vừa
văn, anh ta viết như vậy:

« Có nhiều tháng nữa cũng làm
như tôi, mà bản-một mình tôi, tôi chết
thì không nhắm mắt! Hơn 20 năm
tôi hầu việc cho anh-bà, mà vốn-liêng
chỉ có 10 ngàn đồng bạc chớ sao
nhiều đến thế này của anh-bà? Hai món
ngay tôi 2 ngàn thì cũng chẳng tôi-linh
gi lắm, anh-bà đã đưa hết thì phải
chết! »

Quan-giám-sát hỏi ra, chớ bản
chàng hàng Nhật đã lừa, được lợi
nhiều lắm, sao vốn-liêng có ít như
vậy?

« Họ bành-thương vì mình an-chơi
nhiều món, nên anh-bà có lợi nhiều
cũng hết.

« Không người đi coi bản, ai cũng
cho là đúng kiếp, vì họ Bành-quá là
tay gian-hung lâu nay. Song cũng có
thương hại cho anh-bà, bởi anh-bà
có nhiều kẻ cũng bán gian như anh-bà,
được tiền-dầu ngoài nông-pháp luật.

Thấy việc này rồi tôi tức mình chớ
ta đã đứng lên. Trong vụ Hội-cứu-tế
này, núp họ kiến ra thông thả cho
tôi, chúng tôi với anh-bà đồng cho đứng
nhập; rồi họ bán đi như thông thả
Bành-số-Lập đó thì cũng vậy. Nhưng
bằng không ai gian-lớn hết thì thôi
họ đứng nói mới phải; chớ còn rống
khan như thế rần thì tôi hết sức bực
mình đã!

Có lẽ họ nói có gian, có đâu không
thể bắt được đó thôi. Nếu vậy thì
cũng bảo làm thành đi là khôn hơn.
Vì mình nghĩ sơ-sơ đặng mà để cho
sẽ khác an-gian trước mặt mình,
thì là mình đại, nói ra chúng cười,
vô-ích.

Tung-Đào

Mở-công-Học-hội Huế nhận được
mà đây kỳ-niệm rồi, có viết thư
đám ơn Hội-Dục-anh.
(Coi trong này)

NÊN BIẾT MỤ HANAU

Người đàn bà giỏi về lý-tài bực nhứt trong
thế-giới ngày nay

Ba năm nay, khắp trong thế-
giới không ai là không nghe
danh mụ Hanau. Nghe danh,
vì mụ là một người đàn-bà, mà
làm chủ tờ báo nói rống về
việc mua bán tiền bạc và trái-
phước; nghe danh, vì mụ đã
bị bắt giam về tội bi-mật giao-
thông với nhiều tài-chủ ngoại-
quốc, làm thiệt hại cho đồng
phát-lãng nước Pháp, nghe
danh vì năm kia mụ bị giam
trong khám trốn ra một ngày
rồi lại trở vô, không ai biết
cách đi về của mụ ra sao hết.
Sau hết là khắp thế-giới nghe
danh vì hồi tháng tư mới đây,
mụ lại bị bắt tổng giam, vì tội

Mme Hanau

ăn cắp giấy tờ bi-mật của bộ
Tài-chánh mà đăng báo.

Ta nên biết rằng cái sự làm
một nhà lý-tài ở Âu Mỹ, công-
việc thật là bề bộn khó khăn,
cần có tài khôn, cần có trí
nhớ, lại cần phải có sự
rộng rãi xa; nghề ấy xưa
nay hình như chỉ để riêng cho
đàn-ông làm được mà thôi.

Thế mà nay mụ Hanau làm
được, lại làm một cách dâm
đang, khôn khéo, bạo dạn, có
lẽ nhiều nhà lý-tài đàn-ông
còn thua xa. Bởi vậy người ta
có thể nói rằng mụ Hanau là
người đàn-bà giỏi về lý-tài
bực nhứt trong thế-giới vậy.

Mụ Hanau năm nay lối 40
tuổi, người to lớn mập mạp,
hài mặt sáng quắc, nét mặt
hưng hào. Hình như mụ là
con nhà vốn sẵn có tư-hồn,
trước có lấy chồng một độ,
sau bỏ chồng rồi mụ lập công-
nghiệp lý-tài, tự làm chủ-
trương, và đặng người chồng
cũ làm công với mình.

Sau cuộc Âu-châu chiến-
tranh đặng ít lâu, thì mụ kêu
hình, lập ra một nhà băng,
kêu là Banque d'Union publi-
que; người trong hội thấy mụ
có đại-tài, nên chỉ hầu mụ
làm Hội-trưởng ban-trị-sự nhà
băng, một mình trông coi
quản-trị cả một cơ-quan lý-tài.
Vì mụ làm hội-trưởng nhà
băng, nên sao người ta quen
gọi là « la présidente », chớ
không cần kêu tên.

Nhà băng của mụ được thiên
ha tin cậy, gọi liền bạc về
nhiều lắm. Nhơn đó mụ có
nhiều tiền Yên-dông, nào là
hôn hiệp chung dự vô nhiều
công-ty khác, nào là mở ra

báo Gazette du Franc, ra hằng
ngày, rống nói về những chuyện
lý-tài mà việc. Tờ báo được
nhiều người hoan-nghinh; số
in ra mỗi ngày cũng năm bảy
trăm ngàn tờ chớ không phải
ít.

Hai năm trước, đờ bê ra một
vụ làm rùm cả du-luận: mụ
Hanau giao-thiệp bi-mật với
một tài-chủ bên Ý là Guafino,
và xuất ra mấy triệu, hối-lộ
mấy người trong thành-giới,
bình như để mua mấy cái bi-
mật quan-hệ về việc lý-tài sao
đó. Mụ bị bắt giam, cả mấy
người thông-đồng với mụ về
việc này cũng bị hạ-ngục.
Nhơn việc này, Tòa xét số
sách tiền bạc trong nhà băng
của mụ, cho là có nhiều chỗ
gian-trá và bất-hiệp-pháp, rồi
tuyên-bố khánh-tận nhà băng
ấy.

Sau tòa xử vụ trên kia, mụ
bị kêu án 2 năm tù; còn việc
dưới là việc khánh-tận, thì
nhơn vì thân-chủ của mụ có
lòng tin cậy, nên họ ra tòa
làm hòa-giải, cho mụ về mở
nhà băng, để lo trả lãi cho họ,
chớ không bắt mụ phải khánh-
tận. Sự thiệt hại của mụ, mụ
mụ làm rành rẽ, và tư-sắc của
mụ còn giàu lớn, nên chỉ
những chủ nợ vẫn tin cậy nơi
mụ lắm.

Hồi bị giam trong khám
Saint-Lazare, không biết mụ
làm mưu mẹo khôn khéo thế
nào, mà sáng bữa nọ, mụ trốn
ra khỏi khám về nhà tu xếp
công việc rồi lại tự-nhiên
trở vô khám, hình như ở nhà
minh ra đi dạo rồi trở về vậy.

Chuyện mụ Hanau trốn khám
một ngày, hồi đó ai cũng
lấy làm lạ lùng, cho mụ thật
là người xuất quỷ nhập thần,
(Coi tiếp bên trong tư)

CÁI TIN SÉT ĐÁNH

Hindenburg từ chức để nhường ngôi cho Kronprinz

Cứ theo tin trong đảng xã-
hội nước Đức, thì đến ngày 2
Octobre 1932 tới đây Tổng-
thống Hindenburg đặng 85
tuổi, phải tuyên-bố việc ấy ra
để xin từ-chức nguyên-thủ và
xin quốc-lân cử cựu Thái-tử
Kronprinz thế ngôi cho mình.

Khi hay cái tin sét đánh ấy,
chánh-phủ Đức có lật đặt đình-
chánh một cách hân hoi,
nhưng tờ báo ra ngày chủa-
nhật ở thành Munich lại có
đăng nhiều bài nói cái tin đồn
trên kia là thiệt, nghĩa là thế
nào ông Hindenburg cũng
không chịu chức Tổng-thống cho
Kronprinz.

Các báo ở Berlin cũng rập
nhau nói rằng, sau cuộc tuyên-
 cử ấy, Hitler sẽ lấy làm vui
lòng mà dự vào việc sắp đặt
tòa Nội-các, cho phe đảng của
ông dự vào do quan Lãnh-
bình Schleicher làm chánh
lãnh-tu.

Về nước Phổ (Prusse) thì
quyền kiểm-soát cũng về tay
đảng Quốc-gia xã-hội nữa.
Cái tin này vừa bay ra, cả
thế-giới đều nhón-nhào lên chớ
không phải vờ.

CHUYỆN BÊN PHÁP

Ông Herriot đã lập xong tòa Nội-các

Số lão hoi của, có đáng
cái tin ông Herriot đã lập tòa
Nội-các, nhưng Bôn-báo có nói
ràng có lẽ sẽ còn dôi dôi, dơi
có tin chắc hơn sẽ cho đọc-giữ
hay tiếp.

Nay tiếp được tin Paris gửi
qua, nói ông Herriot đã lập
xong tòa Nội-các chắc chắn rồi,
vậy xin đăng ra dưới đây cho
đọc-giữ rõ:

Thủ-tướng kiêm Ngoại-giao:
Herriot; Tài-chánh: Germain
Martin; Công-tác: Daladier;
Nội-vụ: Chaulemps; Binh-bộ:
Paul Boncour; Hàng-không:
Painlevé; Thủy-quân: Georges
Leygues; Canh-nông: Abel
Gardéy; Trợ-cấp: Berthod;
Hình-bộ: René Henoult; Công-
nhô: Palmade; Giáo-dục: De

M. Albert Sarraut

Monzie; Thuộc-địa: Albert
Sarraut; Lao-động: Dalimier;
Thương-thuyền: Léon Meyer;
Vệ-sanh: Justin Godard;
Thương-mại: Julien Durand;
Bưu-chánh: Queille.

Phó Thủ-tướng-thờ

(Sous Secrétaire d'Etat)
Thủ-tướng: Marchandeu;
Ngoại-giao: Paganon; Tiết-
kiếm: Patenotre; Mỹ-thuật: Mist-
ler; Nội-vụ: Israel; Giáo-dục
chuyên-môn: Ducos; Thể-dục:
Marcombes; Hàng-không: Bern-
lier; Công-tác: Margaine;
Du-lich: Gourleau; Thuộc-
địa: Candace.

Cứ theo tòa Nội-các này thì
cũng không khác gì xa tòa Nội-
các đăng trong số báo trước.

Mấy cái « bi-từ-phơ » quan-
hệ có thay đổi chút đỉnh. Ông
Herriot tin cậy ông Alexandre
Israel lắm, nhưng ông không
kéo vào bộ Thủ-tướng hay
Ngoại-giao với ông, mà ông
(Coi tiếp bên trong tư)

MUỐN VƯỢT RAU COP

Có kẻ toan giết Mussolini

Ở Piazza Venezia gần đình
Thủ-tướng Mussolini nước Ý-
ta-li, lính canh-sát mới thộp
được một người xét có, cái
giấy thông-hành ở nước Hoa-
nhiên tên là d'Angelo Galdini, có
2 trái bom và 2 khẩu súng lục
có nạp đạn sẵn sàng ở trong
túi áo.

Hồi sơ tên kia thì nó khai
ràng cái giấy thông-hành ấy là
giấy thông-hành giả mà tên
thiệt nó là Angelo Sbardellot-
to, ở ngoại-quốc mới trở về
nước Ý.

Tên ấy thổ thiệt rằng quyết
giết Mussolini. Người ta nghĩ
không có tiếng gì để kêu
chung, nên phải tùy từng bậc
mà kêu, như ông, bà, cha, con,
anh, chị, dì, thím v. v. v. Ấy là
giết Thủ-tướng Mussolini
vậy.

LỜI MẶT GIAN RỜI

DIỄN TÍN VÀ THO' DÍNH CHÁNH CỦA BỐN VỊ DÂN BIỂU TRUNG-KỲ

Về mấy cái dây-thép kỷ-tên
bốn vị đại-biểu Trung-kỳ và kỷ-
tên « nhân-dân » đánh vào
Saigon từ Phan-thiết và Phan-
ri để phân-kháng việc ông
Nguyễn-đức-Nhuận đi-phái-viên
từ đầu đến sau Bôn-báo đều
cho là giả cả, thì quả nhiên hôm
nay nó là giả.

Mấy bữa trước đã có tin chắc
ràng bốn vị đã gửi điện-tin và
thờ vào cho ông Hội-trưởng
Cứu-tế mà phủ-nhận mấy bức
điện-tin kia rồi. Nay tuy ông
Hội-trưởng chưa phát biểu sự
đính-chánh ấy, song ban đờng
nghề Đuốc-nhà-Nam đã đờng
được vô đờng nguyên-vân lên
báo sáng hôm qua.

Diễn chúng tôi xin chuyên-
đàng nguyên-vân của Đ. N. N.
rồi số lời sẽ có bài nói thêm
cho bà con biết sự giả-mạo ấy
càng rõ hơn nữa.

Bôn-báo đã đăng tin rằng
chiều thứ năm tuần trước, hội
Nam-kỳ Cứu-tế Nạn-dân đã
tiếp được bức điện-vân của
bốn ông dân-biểu miền Nam
Trung-kỳ đánh vô, nói rằng
cái dây-thép phân-kháng việc
phái ông Nhuận, mà hội Cứu-
tế và báo giới đã tiếp được,
là do kẻ tiểu-nhân nào đã mạo
danh bốn ông, chớ không phải
của bốn ông. Sáng bữa sau
— là sáng thứ sáu, hội lại tiếp
được một bức thư đờng-biểu
(recommandée) của bốn ông
gửi vô, cũng nói như thế, và
xin hội công-bố cải-chánh lên
báo giùm.

Bức điện-vân như vậy:
« Pour Saigon de Phanthiet
N° 506 Mots 38 Depot 2-6 và
09h00. »
« Profondément étonnés
« nouvelles tendances
« contre Nguyenduenhuan
« Phunu tanvan lancées
« dans presse sous notre
« nom donnons démenti

KỶ TÊN
HỒ-tá-Bang, Ung-vân Mán,
Huỳnh-vân Ngô,
Nguyễn-xuân-Lộc

Như vậy thì giờ đã tỏ rõ ra
ràng mấy bức điện-vân kỷ-tên
(Coi tiếp bên trong tư)

CÁCH XUNG HỒ GIỮA PHỤ NỮ RẦY VỀ SAU

Chưa chứng thì kêu bằng có; có chứng kêu bằng bà;
chứng chết thì bằng bà-góa, chớ không theo
địa-vị chứng mà phân biệt

Gồm lại cách xung-hò của
các thứ liêng của các dân-tộc
trong thế-gian, duy có cách
xung-hò của liêng ta là rờn-
ràng hơn hết. Theo đời xưa thì
nó là lịch-sự lắm, song theo
thời-đời này thì lại là bất-tiện
quá, chớ nên phải thay-đổi
mới được.

Tiêng nước nào cũng có
những đờng-danh-từ (noms)
cái mà gọi nhau, như tiếng
Pháp thì je, vous, tu, v. v. tiếng
Tàu thì ngó, nì, v. v. Đến
tiếng ta thì cũng có pronom
chớ chẳng không, song cách
dùng hơi phiền-phức và lại nó
cũng thiếu sót nữa.

Như ta, tao, tôi phải tùy địa-
vị của mình mà xưng, không
có như-liệt như je và ngó, ấy
là phiền-phức đó. Còn đối với
người mà mình nói với thì lại
không có tiếng gì để kêu
chung, nên phải tùy từng bậc
mà kêu, như ông, bà, cha, con,
anh, chị, dì, thím v. v. v. Ấy là
thiếu sót.
Tuy vậy trong đó không
phải là không có cái hay đâu.
Những tiếng ông, bà, cha, con,
chị, dì, thím ấy là tiếng dùng
để kêu bà-con; vậy mà đối
với người dùng kẻ nể, trong
tiếng ta cũng dùng mấy tiếng
ấy, trong sự đó tỏ ra rằng
dân-tộc ta từ xưa đến nay có
sự thân-ái nhau đặc-biệt lắm,
người dùng kẻ nể mặc dầu,
cũng coi như bà-con vậy. Thế
thì trong cách xưng hô ấy thật
cũng có ngụ cái nghĩa đồng-
hào ở trong, vậy nên chúng
tôi gọi là lịch-sự.

Song lẽ, đời này đầu đầu
cũng khuyên-hướng về chủ-
nghĩa duy dân (Democratie),
chủ nghĩa bình-dẳng, bất kỳ
trong lời nói việc làm gì cũng
nên ngu những cái chủ nghĩa
ấy hết thì nó mới ăn rập cùng
nhau. Việc gì trong xã-hội
cũng muốn duy dân, cũng
muốn bình-dẳng, mà riêng về
sự xưng hô lại còn để có giai-
 cấp, thì cũng có mâu-
 thuẫn lắm đó.
(Coi tiếp bên trong tư)

Nước Nam sanh ra làm trạng

Bạn đồng - nghiệp Đông-tây ngoài Hanói cũng mới ra hàng ngày 28 Mai đây; chỉ cách nhau với tờ Phụ-nữ của chúng tôi có năm ngày, đều từ nơi báo tuần mà lần-bộ lên báo hàng ngày vậy.

Đông - tây theo một khuôn-khò mới, tờ báo có sáu cột, nhan báo bằng chữ đỏ, cách xếp đặt thiệt khéo, tương hồi nước ta có báo đến giờ chưa có tờ báo hàng ngày nào bị được.

Số đầu ra bữa 28 Mai có bài mà Bôn-báo rút đăng dưới đây. Bài ấy tả ra cái tình-trạng của nhà ngôn-luân ở nước ta còn xen vào nhiều cái lố-làng lẩn, ngoài Bắc đã vậy, mà trong Nam chẳng ta, nay coi kỹ lại mà coi, cũng không khác. Thấy trong bài có chỗ đề-linh người mình được, nên chúng tôi trích đăng vào tờ báo chúng tôi.

Nước Nam vốn làm trạng. Ngày xưa thì trạng thành trạng hiền, ngày nay thì trạng vật. Trạng vật càng ngày càng thấy lẩn. Thấy trên xe lửa, thấy ở các hàng cơm, thấy ở nhà hội-quan các tỉnh. Trạng đời mê lịch, cầm ba - tòng, hút thuốc lá, hoặc đội khăn nhiều xếp, mặc áo sa-ten, đeo đôi kính trắng.

Mới đây, tôi gặp mấy trạng, được nghe các ngài thuyết: Nói chán-trĩ, nói vẩn-chương, nói đạo - đức, nói thể-thao. Không vấn-đề gì là các ngài không tự cho là thạo. Nói chán, các ngài đàm luận đến việc người. Ai cũng không ra gì, ai cũng xấu, ai cũng hư. Các nhân-vật Hà - thành bị trạng đem ra điếm một lượt. Rồi trạng nói đến trạng. Trạng là ai? là một phóng-viên, là một chủ báo, là người đi quan-sát, đi lấy giấy rao hàng. Nói tóm lại, là một nhà làm báo!

Ở xã hội Annam không thấy độ nào làm « nhà làm báo » như ngày nay! Không biết cái nghề để kiếm ăn hay cái nghề để nói khoea. Hay là cái nghề « bỏ giấy » để chứa những giấy loại, giấy thừa, nghĩa là thứ nào vô dụng thì quí cũ vào đó. Nhưng nếu nó chỉ là « bỏ giấy » thì chẳng cần nói đến làm gì, vì giấy loại có nhiều quá chỉ đem đổ vào bếp cho cháy tàn, hóa kiếp ra than ra khói cho được nhẹ - nhàng trong - sạch. Nhưng không, làm trạng nhiều khi có hai: Đối mình mà đối cả người.

Nghề làm báo là một nghề rất quí. Một nước không có báo quán là nước yếu-hèn. Báo-quán ở thế-giới này thật là một ông vua quyền thế. Nhưng nhà làm báo nghĩa là người có thể khuyên-răn dạy báo người đời, phải có học-thức rộng, lịch-duyệt nhiều, tâm-địa tốt, mới có cái hơn mà báo được người. Vì lý-thuyết với tư-tưởng ở đời chỉ ở trong hai cái nguồn ấy: Học-thức là cái tảng trái thuộc

về thời-gian, góp lại bao nhiêu cái dở, cái hay, điều khôn, điều dại của muôn ngàn người đi-vãng, đúc lại trong sách, sách Á và sách Âu. Lịch-duyệt là cái từng-trải thuộc về không gian, góp lại bao nhiêu lần trò đời nó cùng với đời ta mà pho-diễn. Ta xem làm, ta trải làm thành khôn.

Nếu học - thức không qua quyền « Dương-liết » hay quyền « Ma-su-en », lịch-duyệt không qua 4 cửa ở Hanói, mà cũng muốn dạy người, cũng muốn làm mực thước cho du-luân thì dạy cái gì? mực-thước làm sao? Hay là nghĩ rằng ở đời ai già mồm thì được, cũng như một nhà thi-hào kia chán-nản nói mỉa đời rằng: « Ngày nay quyền-lợi là ở lời nói, mà lời nói là ở kẻ già mồm ». Không, ở xã-hội Việt - nam chưa tin thể được. Già mồm mà chỉ biết nói hời, thì không những vô-ích, mà làm khi hai đến mình. Tiếng qua tiếng có dấu có vang lên một lúc ỉnh tai, nhưng hề có tiếng oanh, tiếng khướu thì người ta lại âm-thầm mà lắng tai nghe.

Những kẻ nói to la lớn, nhiều khi dắc - thể lam gia, lưỡng lời mình có công-hiệu, nhưng kỳ-thiệt thì người tri-thực quá cao-thượng cho là một việc đương-nhiên không bỏ để ý: ở vô - tru này có tiếng qua tất phải có tiếng oanh. Người bình-thường thì đứng-dưng bị tai ngấm mặt, duy chỉ có hang người thật-thà khờ-dại, hay can, dễ lừa, nhất là ở các tỉnh nhỏ, các miền trung-du xa nơi đô-hội, không rõ cái giá trị của phồn-hoa, cho nên khi các ông trạng ngồi thuyết thì có người tin ngay. Nhiều người đã bị lợi-dụng vì danh, mà nhứt là về của. Cho nên những người biết rõ các ông trạng cũng nên « giới-thiệt » công những người quá hay tin, giàu nhu-cảm. Có lẽ cũng vì vậy mà kỳ giá viết bài này.

Nhưng xét ra cái dở ở người viết báo mà cũng tại cả người xem báo. Người xem báo phần nhiều hay thích những chuyện nhảm, những chuyện hàng cá hàng rau, những việc nói xấu nhau bằng ngày, nên người viết báo lợi-dụng. Nếu đọc-giá biết kén-chọn, biết khinh những kẻ vô thì, vì lợi mà bởi xấu người thì tự nhiên những kẻ nói nhảm phải tiêu-diệt hết. Trong một đám đông người nói chuyện, có kẻ nói tục được nhiều người cười, nên kẻ đó nói mãi, đặc-chi lắm. Nếu mọi người công khinh-bĩ mà bản chuyện khác, tự-nhiên kẻ kia bẽn-lẽn mà lảng đi. Hàng tạp-hóa giả-mao mà bán chạy là bởi nhiều người thích hào-nhàng và rẻ tiền. Hàng cơm ô-dô bán chạy là bởi nhiều người thích tạp-vị và chóng no. Nếu khách

NÊN CẦN THẬN TỬ MIẾNG AN Càng vì thịt cóc mà bỏ mạng

Chiều bữa 22 Mai 1932 vừa rồi, tại làng Thường-khánh (Sóc-trăng) có một đám mưa cùng khato, nên tôi lại, những tay hời ăn thịt ếch nhện rượu đều lo đến sự được ra ngoài dùng đồ sô ếch.

Có ông già tên Huỳnh-Tử, tuổi đã 60 cũng bắt chước theo người, đốt tiền bày giờ bãng ra đồng soi ếch. Tiếng nói mưa to, nhưng mấy tháng nay trời hạn khô, đất nứt-nẻ, mới mưa đám đầu mùa gọi lớn, chớ nhiều vào là nó có thắm vào đây mà hồng nước nổi ếch lên. Bị ăn không ai soi được con nào cả, đành quay giờ mà trở về không. Cùng một lúc ấy, rui đầu ông già Hử, soi không được ếch lại về nhảm cóc, cũng treo giờ xô cũng bỏ vào giờ mà quay về.

Theo miệng người xưa nay thường nói: « Thịt cóc ăn bỏ tinh - thần, nhưng không nên cho đập mật và ăn nhảm rớt tim ». Nên sáng ra là ngày 21 Mai, ông già Hử mới bắt cóc treo giờ ra làm thịt. Chẳng rõ ông ta có làm đập mật không, mà khi xào nấu xong, liền dọn ra ăn với dưa con trai là Huỳnh-vân-Dầu, mới 13 tuổi, lại còn mặc riêng ra 1 chén để dành cho người con gái lớn. Song cũng may cho người con gái ấy vì mới làm - bôn, còn non ngày tháng nên không ăn.

Khi hai cha con ông già Hử ăn xong rồi, Dầu thì ở nhà, còn ông ta thì rảo bước đi đong đi dài ngoài chợ, rồi về tiệm thuốc (R. O.) hút chơi vài ngo. Hút đã rồi thì độ chừng 8 giờ, ông ta mới thấy về nhà. Được đưa một chậu, bỗng trong mình bắt một ròi ói mửa một hồi thì hôn lìa khỏi xác.

Sau khi ông già Hử lìa trần rồi, đầu chêng mới khác đồng hồ thì tên Dầu cũng bắt trốn lẩn theo, nào ủa nào nữa lẩn-lum. Thấy vậy, người bán gạo biết chắc hai cha con ông già Hử ăn nhầm một cóc, vì ông mới chết đó, nên lập tức điện tên Dầu vào nhà thương Sóc-trăng cho quan lương-y cứu chữa. Cũng may mạng số của Dầu còn dài, nên nhờ quan lương-y ra sức cứu kịp.

Ăn thịt cóc mà chết, xưa nay đã xảy ra biết bao nhiêu đám rồi. sành mua, sành ăn chỉ tìm đến người bán chần thậ và biết nghề thì những cửa hàng ở đó tất phải khinh-don lại để chiêu hàng, nếu không thì tình thế sẽ bại-hoại, ấy là cái luật tự-nhiên của xã-hội.

Ở quê quán ngôn - luân là thanh bào-kiểm, m sắc quá mà đưa cho kẻ ngu-hèn, hay kẻ lẩn-bạo đúng là một điều rất nguy.

ĐÔNG-DU'ONG THO'I-SU'

SAIGON

Vụ Guérini ra trước Tòa án
Ai cũng còn nhớ cách một tuần nay tòa án trưng-trị đã đem vụ De Lachevrolere, Ouetrey và Rochet, Guérini ra xử.

Nguyễn do vụ này bởi kỳ tuyên cử Thân-ai Nam-ký ngày 1er và 8 Mai 1932. M. Guérini bị cáo là người gian lận trong vụ mua thắm. Sau khi Tòa nghe các người chứng rồi thì đình lại tám ngày mới tuyên-án, thế là buổi sớm mai này đúng 8 giờ thì tòa sẽ họp lại mà la mơi rõ vụ này kết quả ra sao. Số mai sẽ có bài nói rõ.

Kết-quả các trận đá banh chiều chúa - nhựt

Chiều chúa-nhựt trên sân T. C. T. A. có hai trận đấu cầu rất kịch liệt. Trận đầu Licorne thắng La Vallance 5 bàn thua 3; trận sau Thủ-dầu-một thua Khánh-hải một bàn vì bị phạt (penalty).

Đó cũng là thời xui của Thủ-dầu-một, mà hên cho Khánh-hải. Mới vào bảy tám phút đầu Thủ-dầu-một bị phạt penalty mà thua một bàn, qua nửa giờ sau cả hai bị gây lộn nhau mà ngưng cuộc.

Tại sân Cercle

Saigon Sport thắng Police 2 à 1. Victoria ha E. de Giadinh 3 à 1.

GIADINH

Xe hơi cán ông già đi xe máy

Thứ bảy 4 Juin, trong hạt Giadinh có xảy ra hai cái nạn xe hơi. Thứ nhứt xảy ra tại Phum-mỹ, nơi con đường địa hạt số 22.

Ngày ấy vào lối 4 giờ chiều, M. Maréchal giúp việc ở hãng xe hơi Comte Saigon, cầm tay bánh xe hơi số C. E. 116 chạy về Giadinh.

Khi đến con đường địa hạt số 22, đang nhằm một ông già gần 60 tuổi, đang đạp xe máy, làm cho ông té lăn cù và bắt lửa.

M. Maréchal lát đất ngừng xe hơi lại bằng ống lao đẩy đem lên xe hơi mình rồi chỉ thử tuổi vào nhà thương Giadinh, chưa biết tánh mạng người bị rui ro kia ra thế nào.

Cũng gần lối giờ ấy, lại có một cái nạn xe hơi khác nữa. Thấy Nguyễn-vân-Bửu, giúp việc ở Canh-nông, cầm tay bánh xe hơi của thầy số C. 3890 ở Saigon chạy lên Gò-vấp. Khi xe hơi vừa muốn ngừng lại, bỗng dưng nhằm một đứa con gái của người Tàu, 3 tuổi, làm cho lộ đầu máu ra tai lạng. Có lẽ chẳng có hại gì.

MYTHO

Xe-hơi qua cầu, cầu sập tuốt

Hồi 1 giờ rưỡi trưa thứ bảy, 4 Juin, có một cái xe-hơi lớn của hãng vận tải Berger ở Saigon có giồng theo một cái xe chở đồ chở 35 thùng lớn và 17 thùng nhỏ đầu sãng hiệu Texas xuống Cánh-tho.

Khi xe ấy vừa leo lên cầu cất tạm ở Mỹ-tây (cây số 117) bởi sức xe nặng đến 10 tấn nên cầu phải sập liền, mà xe-hơi cũng nhào luôn xuống nước, nhưng mang người vô hại.

Việc này xảy ra, làm cho xe hơi ở miệt Saigon về Hậu-giang đều phải ngưng lại, nhưng có lẽ bữa nay số Trường-tiền cũng đã cất xong cầu tạm cho xe hơi qua lại rồi.

BÉNTRE

Uống rượu quá lố

Chợ Đông-dau, về B'au-tre, có tên Nguyễn-Vinh bình nhựt hay đi làm thuê làm mướn. Hôm trước Vinh giùm đám cưới nhà kia, đã mấy bữa nhọc mệt lắm rồi; hôm đi đám tiệc ra, Vinh được ngồi dự tiệc.

Mãi măm đám hai ve rượu Vinh-khỏi-lộ, mà măm Vinh không ai uống hết, có mình Vinh uống hết. Uống rồi, say chúi mũi chúi lúi, người ta bèn đem Vinh xuống nhà bếp nằm.

Một chấp Vinh dấy lấy con dao đâm vào mình. Người trong nhà đóng lẩm, thấy vậy, mới người cầm một cái bao dờ mình, a vô giật dao Vinh được rồi chận xuống đất nằm đó. Hai chấp Vinh ra máu nhiều lắm. Sau đem đi nhà thương, quan thầy nói rằng mấy vết thương không nặng lắm, song bị rượu nhiều quá, thần-kinh của Vinh hư rồi, e không chữa được.

HAI-PHONG

Một người con gái bị bắt vì có chửi trong hội-kin

Từ ngày xảy ra những việc hội-kin, các nơi nhiều người thợ đều bị số Mát-thảm để ý dò-la. Sáng hôm 26 Mai, một người con-gái trẻ độ hai-mươi, làm số Mát-tơ, đã bị bắt giải về sở Mát-thảm, vì bị tình-nghi có dự vào hội-kin.

NGHỆ-AN

Một thầy ở sở điện-tín lấy của người khác 100p00

Tháng mười một tây năm ngoái, một người quán ở Hà-tĩnh tên là Nguyễn-Dương, đến sở Buu-diện Nghệ-an lãnh cái măng da 100 đồng bạc, của một người anh em họ đi lính ở Tàu gửi về.

Chữ ký lấy xong, giấy căn cước biên số xong, thầy thợ ký ngồi chỗ phang, làm ra bộ ngẩn-ngờ, mần-mé cái

Nạn kinh-tê đôi với các nhà triệu phú nước Anh

Hơn ba năm nay, nước Anh (Angleterre) bị nạn kinh-tê khủng-bách, chẳng những là nhà làm thương và anh em lao-động chết điếng với nhau, mà các ông triệu-phủ cũng phải xu-vi xưng-vững nữa. Cứ theo bản-thống-kê của sở Sanh-gon có giồng theo một cái xe chở đồ chở 35 thùng lớn và 17 thùng nhỏ đầu sãng hiệu Texas xuống Cánh-tho.

Khi xe ấy vừa leo lên cầu cất tạm ở Mỹ-tây (cây số 117) bởi sức xe nặng đến 10 tấn nên cầu phải sập liền, mà xe-hơi cũng nhào luôn xuống nước, nhưng mang người vô hại.

Việc này xảy ra, làm cho xe hơi ở miệt Saigon về Hậu-giang đều phải ngưng lại, nhưng có lẽ bữa nay số Trường-tiền cũng đã cất xong cầu tạm cho xe hơi qua lại rồi.

BÉNTRE

Uống rượu quá lố

Chợ Đông-dau, về B'au-tre, có tên Nguyễn-Vinh bình nhựt hay đi làm thuê làm mướn. Hôm trước Vinh giùm đám cưới nhà kia, đã mấy bữa nhọc mệt lắm rồi; hôm đi đám tiệc ra, Vinh được ngồi dự tiệc.

Mãi măm đám hai ve rượu Vinh-khỏi-lộ, mà măm Vinh không ai uống hết, có mình Vinh uống hết. Uống rồi, say chúi mũi chúi lúi, người ta bèn đem Vinh xuống nhà bếp nằm.

HAI-PHONG

Một người con gái bị bắt vì có chửi trong hội-kin

Từ ngày xảy ra những việc hội-kin, các nơi nhiều người thợ đều bị số Mát-thảm để ý dò-la. Sáng hôm 26 Mai, một người con-gái trẻ độ hai-mươi, làm số Mát-tơ, đã bị bắt giải về sở Mát-thảm, vì bị tình-nghi có dự vào hội-kin.

NGHỆ-AN

Một thầy ở sở điện-tín lấy của người khác 100p00

Tháng mười một tây năm ngoái, một người quán ở Hà-tĩnh tên là Nguyễn-Dương, đến sở Buu-diện Nghệ-an lãnh cái măng da 100 đồng bạc, của một người anh em họ đi lính ở Tàu gửi về.

Chữ ký lấy xong, giấy căn cước biên số xong, thầy thợ ký ngồi chỗ phang, làm ra bộ ngẩn-ngờ, mần-mé cái

Bức thư của Nữ-công Học-hội Huế cảm-ơn

Hội Dục-anh, vì đã nhận được cái mẽ-day kỷ-niệm

Bôn-báo mới tiếp được một bức thư của bà Hội-trưởng Nữ-công Học-hội Huế gửi vào biên-ơn Hội Dục-anh vì đã nhận được cái mẽ-day của Hội tâng, do tay bà Đốc Xương cầm về hôm trước.

Bôn-báo xin phép bà Hội-trưởng Nữ-công Học-hội Huế đưa bức thư ấy lên đây để cho những kẻ hay bày đầu dút chuyện, kêu cái mẽ-day kỷ-niệm ra cái kim-khánh, kim-bột biết rằng sự thiệt ở đời, không có thể vì cái lưỡi trao-trở của họ mà lộn nhào đi được.

Hôm nay bà tờ báo Công-luân Trung-Lập, Sài-thành, hãy mở con mắt ra mà coi, nó là cái mẽ-day kỷ-niệm thì không bao giờ nó lại thành ra cái kim-khánh, kim-bột biết rằng sự thiệt ở đời, không có thể vì cái lưỡi trao-trở của họ mà lộn nhào đi được.

Hôm nay bà tờ báo Công-luân Trung-Lập, Sài-thành, hãy mở con mắt ra mà coi, nó là cái mẽ-day kỷ-niệm thì không bao giờ nó lại thành ra cái kim-khánh, kim-bột biết rằng sự thiệt ở đời, không có thể vì cái lưỡi trao-trở của họ mà lộn nhào đi được.

Al dăm tưởng rằng một đám dân ông mà không hiểu sự lý bằng một người dân-bà!

NỮ-CÔNG HỌC-HỘI HUẾ

Huế le 1er Juin 1932

Kính bà Chủ nhiệm Phụ-nữ Tân-văn,

Thưa bà, Bôn - hội đã nhận được cái mẽ-day của quí Hội tặng cho Hội để làm kỷ-niệm. Vậy tôi xin thay mặt Hội-viên tạ tấm lòng quí Hội đối với bôn-hội rất thanh tình. Chúng tôi lấy làm kính phục công việc của quí bà làm, về đường Phụ-nữ Kỹ-nghệ của chị em Việt-nam ngày thêm tấn bộ cũng nhờ công ngiệp ở ngoài bút quí bà quí cô trong Nam ngoài Bắc phần nhiều.

Mong rằng dây liên lạc tình thân ái, chị em ba kỳ chúng ta ngày thêm bền chặt.

Chúc Hội Dục-anh thành-vượng vinh-viên và kính ông bà vạn an vạn sự thắng ý.

Kính thư Nữ-công Học-hội, Hội-trưởng Ký tên: Mme KUALI

Hãy đọc tiêu-thuyết:

1. Vây mồi tình!

2. Xe hơi của cậu Rô-be đang nơi trạng nhì và đung. Càng đọc càng thấy hay, mà khi đọc dứt rồi mới biết là hai bôn tiêu thuyết có giá-trị.

NHI-ĐỒNG TIÊU-THUYẾT N. 4

CÁI XE HƠI CỦA CẬU RÔ-BE

KHÁC-THIỆN dịch thuật

(Tiếp theo)

III. - TẠI CÁI XƯƠNG ANH THỢ RÈN LĂNG-CỒ-LUYM.

Mấy cái giấy học của cậu Rô-be trước lúc nghĩ bẻ đã tẻ, nay vào học lại càng tẻ hơn. Thầy giáo mới của cậu mỗi khi hỏi tới điều gì cậu cũng đành đứng trơ như khố gỗ.

« Rô-be đọc bài đi! »

Cậu Rô-be không thuộc bài. Mấy bạn trẻ ngồi gần lại chơi hiềm, nhắc cho cậu toàn trong mấy bài đọc trước, không ăn vào đầu cả.

Cậu tin bụng anh em nên cũng y lời đọc lại; vì vậy mà cậu đã ghe phen bị thầy đui ra khỏi lớp và bị nghiêm cấm.

— Mày đã biếng học, tôi đã sờ sờ, nay lại còn cả gan gheo thầy mà chơi há?

Hoặc trong giờ tập đọc, thầy bảo cậu đọc tiếp, thì chẳng cần nói rõ, các em cũng chán hẳn rằng cậu chẳng biết chữ nào cả.

Thầy giáo thường khi nói với ông Bách-Sa rằng:

— Tôi không hiểu thằng con ông nó mông lo cái gì mà mỗi khi tôi gọi nó thì tưởng như chú Cuội trên trăng rơi xuống.

— Thầy hãy làm ơn phạt nó giùm tôi, xin cứ thẳng tay mới được.

— Thưa ông, tôi có nề nó đâu! Song phạt mấy cũng là vô bổ. Nếu nó ham chơi thì có lẽ bảo rằng vì nó hoang nghịch, nhưng mà không, trong lớp, tôi không thấy trò nào thuận - hậu, diễm tình bằng nó, mà cũng không có đứa nào lảng trí bằng nó.

Thật vậy, cậu Rô-be tuy rằng có mồm ở lớp, nhưng cũng chẳng khác gì vắng mặt luôn luôn. Các câu hỏi đó mà trí cậu vẫn bay về trong chái nhà để đồ đạc, lúc nào trí cậu cũng mắc nghĩ ngợi về trò công việc riêng của cậu mà thôi.

Nếu có bài làm thì cậu nguyệtng ngọc cho chóng rồi

đụng đi ra tại chỗ mà ông Bách-Sa cho là đóng rác quai kỹ. Và vì như không có bà ngoại cậu nhiều lần can gián thì ông cũng liệng sách sãng sãng, Bà Xi-rô-đó chẳng phải đung chần, để nó phóng tung chơi bời, nhưng bà vẫn chắc rằng thế nào cháu mình cũng đã được cái chỉ của nó.

Mỗi khi không thấy cậu Rô-be ở trong chái nhà thì thế nào cũng gặp cậu ở ngoài xưởng chũ thợ Lăng-cồ-Luy-m (Lencume), là người thợ rèn ở gần sở kho bạc.

Ở đây cậu cũng được tự-liện như ở nhà. Chú Lăng-cồ-Luy-m là người tốt bụng, chủ mền cậu Rô-be nên để cậu được tự-do lui tới cái lò rèn chột hẹp của mình; vì thế mà cậu Rô-be muốn dùng gì được nấy, và hề dùng vật gì rồi, cậu lại lo đem cất chỗ cũ.

Cậu Lăng-cồ-Luy-m thường

nói với người thợ phu rằng: « Tôi lấy làm vui lòng cho thằng nhỏ ấy mượn đồ vì nó biết giữ gìn cẩn thận. »

Một đôi khi, đang lúc cậu Rô-be còn giũa, đò, hoặc còn đung chần, để nó phóng tung chơi bời, nhưng bà vẫn chắc rằng thế nào cháu mình cũng đã được cái chỉ của nó.

Mỗi khi không thấy cậu Rô-be ở trong chái nhà thì thế nào cũng gặp cậu ở ngoài xưởng chũ thợ Lăng-cồ-Luy-m (Lencume), là người thợ rèn ở gần sở kho bạc.

Chiều ấy cậu Rô-be cầm tay chũ thợ rồi giũa tất cả vào mền cậu Rô-be nên để cậu được tự-do lui tới cái lò rèn chột hẹp của mình; vì thế mà cậu Rô-be muốn dùng gì được nấy, và hề dùng vật gì rồi, cậu lại lo đem cất chỗ cũ.

một cái xe hình như xe chử đan, có vài lăm van ngang ăn vào một mềng thép « lò-sô » cũ chột ra mà lau này cậu đã chột sẵn « rong chái. »

Một cây sắt hai đầu có hành xe con nit cũng liền với miếng thép ấy. Chung quanh bánh xe lại văng giấy để thế vô cao-sa.

Ấy là phần trước cái xe, còn đằng sau cũng có hai bánh xe như vậy, nhưng bánh bên tả có tra thêm một cái vòng mà cậu đã lấy ở xe máy đầu cũ và đã sửa nhỏ lại.

Thầy vậy, ông chủ bèn lên tiếng rằng: « Phải đa, đồng thêm vào ít tấm ván nữa để lăm cái xe hơi phân ngựa mà bôn máy cây đường ngoài vườn thì tiện biết dường nào... »

Cậu Rô-be nghe tiếng cha, quấy đầu lại ngó ông một cách rất chào-phụng, nhưng chẳng

hề hồ mồi cái lái.

Lúc ông đã đi ra xa rồi, cậu mới nghĩ thầm rằng:

« Đành rằng đây là cái xe chột phàn. Nếu vậy thì tôi gì lao làm khổ từ, tốn của mất công trong mấy tháng trường. (Cậu tin về cái xe này gần tới 50 phút-láng. Đối với một đứa con nít trước hồi Âu-châu đại chiến cũng là một số tiền to rồi đấy.) »

« Đờ khi nào công việc của con hoàn thành rồi, ba sẽ coi... Khi ấy con chắc rằng ba lấy làm vinh-hạnh mà có một đứa con thế này. »

Đoạn rồi cậu kéo cái xe kỷ quai ấy rồ-rồ trên chũ thợ Lăng-cồ-Luy-m. Đến lúc trở về trời đã nhà nhem. Giữa đường cậu gặp một khách nhân-du sai bước trên bờ lẽ đường phố: Ấy là ông thân của cậu.

(Còn tiếp)

Thuốc xức mụn VAN-ĐAI

Phạm đàn bà con gái, đương lúc xuân thời, qui nhất là giữ gìn cho da mặt được mịn màng, trong trẻo. Người con gái đầu cho gương mặt xinh đẹp, miệng cười có duyên tới đâu nữa, mà nước da lại xỉn mốc mung, để lâu thành tàn nhang, thì coi cũng kém về yêu kiều, vì như bòn ngọc qui mà có lý có vit vậy.

GIÁ ĐÀN MỖI HỮ LÀ :

Hũ lớn 1\$50. - Hũ vừa 1\$00. - Hũ nhỏ 0\$50

Ở xa ai muốn mua, hoặc muốn thử bán xin viết thư thương lượng với Mme Hugah-công-Sau, Rue Luciana (Travinh). - Cũng có gửi bán tại Societes Ng.-dức-Nhuân Chợ-củ Saigon.

P. S. Xức thuốc này, muốn cho tuyệt ngọc thì nên dùng thuốc xức Tiểu-đám-tễ hai con Voi một tháng hai kỳ, thì không bao giờ có mụn.

TRAN-VAN-HAI

dit HAI-KY

HORLOGER

62-64, Rue Amiral Dupré - SAIGON

RHABILLAGES

SIMPLES ET COMPLIQUES

PIVOLAGES, PIÉCES DÉTACHÉES

Travail Soigné et Garanti LIVRAISONS RAPIDES

Lành tốt hiệu Nguyễn-đức-Nhuận

Từ mười mấy năm nay bà kỳ Nam, Trung, Bắc ai ai cũng đều biết tiếng lành hiệu Nguyễn-đức-Nhuận là tốt, bền, giặt không trở, không gãy mặt, dùng cho đến rách cũng còn mượt còn đen. Ngày nay cũng vậy, hiệu lành Nguyễn-đức-Nhuận vẫn đã có sẵn là nhuộm, gia công nhuộm lành càng thêm tốt thêm bền, thật không có lành nào mà ăn qua cả. Lúc kinh-tế khuôn-bách này chưa tồn nên lựa lành bền chắc mà mua, không nên dùng thứ dù hào nhân, những thứ mười lạng có ngời nhưng chừng mua về xài, giặt một lần là gãy mặt, vài lần là nổ, nùn, như vậy là hai tiền. Muốn tránh đều tổn kém, chớ tồn nên đến hiệu Nguyễn-đức-Nhuận mà mua lành tốt về dùng sẽ thấy sự ích lợi cho mình.

TIỂU THUYẾT MỚI XUẤT BẢN

TẠI NHÀ IN VIỆT & FILS

Table listing various books for sale with prices, including titles like 'Cái nhà bị mất', 'Hiệp nghĩa phong nguyệt', etc.

TIN THẾ-GIỚI

PHÁP-QUỐC

Rắn mắt đèn thè là cùng

Mới rời ở tại ga xe lửa Solenzara, tại cũ-lao Corse, có xây ra một việc rất buồn cười.

Một người Nga, làm ăn đủ nghề, sau này làm thợ máy, coi việc cắt hàng hóa ở trên các toa xe lửa xuống đất.

Bữa nọ tên ấy muốn đi đến thành Bastia, mà đi cho thiệt mau, nên nó đợi đến 10 giờ tối, chuyển xe lửa chột về đến ga rồi, trong ga và chung quanh đó thiên hạ thấy im lìm, nó mới lên lại leo lên đầu máy xe lửa (chưa tắt lửa) có hai toa, mở máy cho xe chạy mau và lại còn súp-lê mà chơi cho khoái nữa.

Bấy giờ bọn thợ máy xe lửa nghe súp-lê, hoảng hồn chỗi dậy, chạy đi báo với san-dâm rồi họ nhau rượt theo xe lửa nọ, quên rằng rượt theo sao cho kịp.

Thật cũng may cho họ. Chạy theo lối năm ngàn thước, gặp một khúc quẹo ngặt quá, tên Nga kia nhè làm lật xe lửa đi nên họ mới nắm đầu nó được.

Giao-quyền Thủ-tướng

Hồi 5 giờ rưỡi chiều ngày 4 Jun, ông Tardieu đã giao quyền và giấy tờ trong bộ Thủ-tướng cho ông Herriot, và các ông Thượng-cử kia cũng giao bộ mình lại cho mấy ông Thượng-mới.

Ông Paul Boncour vẫn còn làm Đại-biểu ở Genève

Trái tin một vài tờ báo, tuy ông Paul Boncour đã nhận ông Bình trong tòa Nội-các mới, song ông cũng vẫn còn giữ chức Đại-biểu thường-trực cho nước Pháp ở Hội-nghị Genève cũng như trước kia ông Briand đã làm vậy.

RÚT-XI

Thiếu thầy và trường học

Các báo Xô-việt mới nhìn nhận rằng chánh-phủ vẫn bất lực về việc giáo-dục: thiếu cả

trường lẫn thầy giáo.

Một tờ báo chuyên môn về việc giáo-dục có đăng tin rằng năm 1932 ở thành Leningrad có đến bốn chục ngàn đứa trẻ không có trường học!

HÔNG-MAO

Đàn bà làm bồi trên máy bay

Một cái hãng sấm máy bay đã đưa đi bên nước Anh, mới mua được mấy cái máy bay có đến 40 chỗ ngồi, muốn kiếm mướn nhiều người đàn bà để làm bồi trên máy bay ấy. Hay tin ấy đàn bà con gái đến xin làm đông lắm, song hãng chọn lựa thật gắt. Có nào muốn vào làm bồi với hãng phải biết ít nhiều phép về sách và phải không có chứng « say sòng » mới được.

Muốn biết có nào có đủ tư cách làm việc ấy, phải chịu cho hãng thí-nghiệm, nghĩa là phải lên ngồi trên một cái máy bay nhào lộn một hồi rồi hạ xuống, nếu có ấy cũng tươi tỉnh khoẻ khoắn như thường thì được.

MEXIQUE

Đặt động dử dội

Ngày 3 Jun, ở nước Mexico tên Thế-giới-mới có đặt động dử tận làm chết hết 60 người và hơn 100 người bị thương tích.

Ở Guadalajara, người ta tính có đến 300 người chết và ở Colima cũng cho hay rằng mới tìm thấy 17 cái tử thi ở phía tây-nam.

Trại lính ở Zamora sắp để chết hết 4 tên lính.

Sự thiệt hại nhiều lắm; có tin nói có nhiều lính ở ngay chỗ đất động, tiêu mất.

50 số giá 1\$00

Phụ-nữ Tân-vân từ ngày ra đời đến nay đã hơn ba năm, những số báo cũ mỗi kỳ đư

một ít dần chưa rất nhiều. Tuy không được liền số cũng nhau nhưng cũng có thể đọc các bài vô ích lợi được.

Bản báo định bán 50 số giá 1\$00 tiền gửi về phần bản báo chịu. Trong 50 số đều khác nhau chứ không trùng. Cứ một collection 50 số là 1\$00; qui vị muốn mua xin đến tại bao quán còn ở xa thì gửi mandat theo thư. Bản báo không gửi cách lãnh hóa giao ngân.

Ở xa mua hay là đến tại bao quán cũng đồng giá 50 số là 1\$00.

MAY KHÉO, CẮT ĐÚNG, GIÁ RẺ LÀ MÀY CÁI ĐẸP LÀNH CỦA TÔI - PHAN-BÀ-LƯƠNG 118, Rue Espagnole, Saigon

Vỏ ruột thứ nào làm vừa lòng chủ xe? Thì chỉ có hiệu Continental của người Đức chế ra thôi.

Lâu mòn, không nổ bẹp, không trơn, không trượt, mòn tới bề cũng không sao; ấy là máy cái tinh chất đặc biệt của vỏ Continental. SAIGON - AUTO

Etablissement TANG-QUANG-DI Đại-ly độc-quyền Đông-dương 18-28 Rue Amiral Roze, SAIGON

MÌNH SAO HAY LẮNG TRÍ QUÁ

Thu thuốc « Điều phụng đực lân hoàn » gọi là thứ thuốc bổ của đàn-bà đây, hôm nào mình đau tới vô tiệm mua có bốn năm hộp nhân chữ A nhà thuốc « Phụng-già-viên số 123 đường Paris Cholon » cho mình uống bảy giờ mình ăn uống ngủ được, trong mình lại khoẻ, vậy bảy giờ mình lại quên là nghĩa gì, đó cũng vì thứ thuốc hay nên hàng phu ở chợ, hỏi mua không ngớt! Vậy các y có chỗ đại-ly cho mình mua đây, Nguyễn-thị-Kính Saigon. Long-Phát bán đồ nữ trang ở Phú-nhuân, và ở tại Nam-vang Maison Paul Báu.

Vì muốn bán hết hàng để đơn làm nhà báo cho rộng, nên kể từ đây những hàng của nhà hàng ông Nguyễn-đức-Nhuân sẽ bán tây, tình giá thật là, cầm nhưng bông in đủ màu nguyên giá 2\$10 một thước, ha còn 0\$70 một thước. Cầm nhưng lót nguyên giá 1\$30 ha 0\$50 một thước.

Thượng-hải thiệt nguyên giá 2\$20 ha 1\$80 một thước.

Mình thưa bông nhưng 1 áo nguyên giá 21\$ ha còn 1\$5.

Mình ren nguyên giá 15p.00 ha 8p.00 mình thưa bông dệt (crepe georgette) nguyên giá 14p.00 ha 10p.00 thứ 12p.00 ha 8p.00.

Nhưng toàn tơ đen có ứng màu nguyên giá 45p. một áo ha còn 30p.00 thứ 35p.00 ha còn 25p.00 thứ 30p.00 ha 20p.00.

Ni có sọc (fantaisie) nguyên giá 8p.00 một thước ha còn 3p.50.

Nên dùng

Dầu

TỪ-BI

Thật hay

Hỡi Đổng-bào

Nhứt nghệ tinh, nhứt thân vinh, thì lại như PHAM-THẾ-KINH mà học máy đánh chữ trong một tháng đã thành nghề và có sửa các thứ máy đánh chữ, đồng hồ đủ kiểu, có bảo lãnh, khách điếu con dấu và mộ bia cầm-thạch v. v. . .

Sửa các thứ mô-tơ, di-na-mô về xe hơi, quạt máy đủ kiểu.

PHAM-THẾ-KINH

17, Rue Do-hu-Vi, Saigon Telephone 8-906

cho mướn và sửa máy viết, khác hình vỏ than và đá, làm mô-bis đá cầm-thạch, khác con dấu và bản đồng.

Bản may và đĩa hát Bắc-kỳ, bản sí có mailot giá rất rẻ, mua nhiều có bù bằng.

ĐỒ NHỰA-LẮP 91 et 110 Rue d'Espagne TELÉPHONE 600

Advertisement for 'THE DRAGON' raincoat, featuring the text 'Mua áo mưa thì chỉ nên lựa hiệu THE DRAGON', 'Áo mưa hiệu THE DRAGON là tốt và chắc hơn hết...', and 'IMPERMEABLE THE DRAGON'.

Advertisement for 'Rhum de la Mana' by MAZET, featuring an image of a bottle and the text 'Rhum de la Mana là Mana', 'Hàng MAZET có trữ bán ở đường Paul Blanchy, số 20 SAIGON'.

Advertisement for 'Sách GIA CHÁNH', listing various books and their prices, including 'Cái nhà bị mất', 'Hiệp nghĩa phong nguyệt', etc.

Nên biệt mộ Hanau

(Tiếp theo trang trước) và tôi nay cũng chưa ai hiểu rõ bữa trốn ra khỏi khám, mu dùng mưu meo ra sao ?

Năm ngoài, xong chuyện lời thề với pháp-luật đã nói trên đây rồi, thì mu về lại làm chủ nhà băng và chủ-trương các công việc lý tài như thường. Bấy giờ mu bỏ tờ Gazette du France không ra nữa, mà ra tờ báo khác lấy hiệu là Forces.

Trong tờ báo này, có mục chính mu viết, đoán trước những giá trị-phần nào sẽ trôi sụt làm sao; những tiền bạc nước nào sẽ hơn kém thế nào; để cho độc giả biết, đúng ra Tiền-thị (Bourse) mà mua bán kiếm lời. Nhiều cái mu đoán trúng lắm, nên chỉ nhiều người sanh-nhại về nghề mua bán ở Tiền-thị, đều mua đọc cả, cũng như là mua lời bàn cá ngra ở trường đua vậy.

Thiệt, không ai hiểu mu làm cách nào, lấy được tờ mật-bản ấy, rồi trình ra mấy đoàn đang tranh báo Forces, vừa bí-hiến, vừa bí-hiến, châu-đạo lại còn dám hòng hơn nữa là mu khuyển quan thường Flandin từ rầy có giấy tờ kin đáo gì, nên cất giấy cần thân. Tờ báo này ra làm cho số mật tham ngra máu mả, và quan thường Flandin ngơ ngác người!

Liên khi đó, số mật-tham được linh truyền đi góp hết bao nhiêu số báo Forces đó ở nói Paris, đều thâu về hết. Một mật thì ông Co Guillaume đi xét nhà hàng L'union publique và bắt mu Hanau bỏ khám. Bữa đó mu mới bị tở xe hơi, còn đang đau răng, nhưng

Cách xưng hô giữa phụ nữ rầy về sau

(Tiếp theo trang trước) Chúng tôi đọc lại số đặc-biệt sau Hội-chợ của Bôn-báo, chỗ kỹ-thuật mấy cuộc diễn-thuyết, kêu gọi ông Phan-vân-Gia là « bà Phan-vân-Gia », kêu gọi ông Nguyễn-phủ-Quới là « Cô Giáo Bùi-thị-Út », rồi chúng tôi cũng phải bật cười, thật là chúng tôi đã làm một việc phi lý quá!

Đó là chúng tôi theo người ta kêu thường mà kêu, chứ không phải tự chúng tôi phân-biệt như vậy làm chi. Có lẽ thói thường mặc họ, sao trong khi viết ra những cái danh từ ấy chúng tôi không tự hỏi?

Lẽ thì chúng tôi lúc đó phải hỏi rằng: Vợ ông Phan-vân-Gia với vợ ông Nguyễn-phủ-Quới cũng một trang một lứa với nhau, hai người chồng cũng đều là tay học-thức, một làm thầy kiện, một làm thầy thông thì sao lại phân-biệt bèn là bèn có như vậy? - Nếu hỏi vậy, chắc chúng tôi cũng khó mà trả lời cho mình!

Không gì hết: trong óc chúng tôi cũng quen có cái giai-cấp như người ta. Ông Phan-vân-Gia đầu Cũ-nhân, chẳng là vào bậc « ông », nên phải kêu vợ ông bằng « bà ». Còn ông Nguyễn-phủ-Quới vào hạng « đàn thầy » nên kêu vợ ông bằng « cô ».

Không được! Lâm vậy là sai với cái chủ-nghĩa duy-dân và bình-đẳng. Chúng ta ngày nay đương muốn tấn-bộ mà còn giữ cái óc giai-cấp ấy thì nó cứ bị trở-ngại hoài.

Bởi vậy chúng tôi quyết định từ nay về sau trên báo này, về bèn đàn-bà, chỉ chia ra hai thứ xưng-hô mà thôi, là cô và bà. Mà cô và bà đó, không phải theo địa-vị của người chồng như cái của hai người mới vừa nói trên đó, song chỉ là để mà phân-biệt có chồng rồi với chưa có chồng mà thôi. Chưa có chồng thì kêu bằng cô; có chồng rồi thì kêu bằng bà. Như vậy, bà Giáo Bùi-thị-Út nói hồi này đó bây giờ phải kêu là « bà giáo Út » chứ không được kêu « cô Giáo Út » - nếu kêu cô thì là sai « phép ».

Chúng tôi theo tiếng Pháp làm thôi. Người Pháp, đàn-bà có chồng kêu bằng « Madame », thì đây kêu bằng « bà »; chưa chồng, kêu bằng « Mademoiselle », thì đây kêu bằng « cô ». Vậy xin nói lần nữa cho rõ hơn: cô và bà là để phân-biệt có chồng và chưa chồng mà cũng bị bắt giam. Bị bắt về tội ăn cắp mật-bản của nhà-nước. Mu nói rằng đó là các nhà chánh-trị thủ-hiền riêng mình mà bắt giam như thế, chứ mu không vô họ-Tái-chánh mà ăn cắp giấy tờ nào hết. Vu án này sẽ là vu án lớn đấy, hiện nay toà còn đang lam-áng-kết, để coi rồi xử ra sao? V. A.

CHUYÊN TỤC CƯỜI Lúc viết văn ái phết thật cũng quan-hệ lắm

Ngày nay có nhiều người viết văn, thường hay vô ý hoặc khinh thường những cái phết (virgule) hoặc cái chấm (point) làm cho người đọc rất khó hiểu và phải tức cười. Tôi còn nhớ năm nọ đọc một quyển tiểu-thuyết, thấy có một câu như vậy:

— Ừ! Nhà đi đâu hết đề cho ta tình cũt gà sấp không vậy?

Mới đây xem trong sách tay thấy có thuật chuyên chấm phết (virgule) sai chỗ, làm cho câu nói lớn rộng lộn rần, ai đọc cũng phải tức cười.

Câu ấy như vậy: « Một người đi vào cái nón rom, còn ở trên đầu dúi chơn, đôi giày da lằng ở trên trán, một lần đen trong tay, một cây gậy bằng huyền trên con mắt, lộ sắc giận ngầm ngầm! »

Trời ơi! Viết văn mà không cần thận đến thế, thì thật là muốn giết người đọc!

J. M.

thời, chứ không phải lấy đó để chia ra địa-vị cao thấp đâu. Cũng ai theo tiếng Pháp nữa: Đàn-bà chết chồng, chúng tôi kêu bằng « bà góa », y như « Madame veuve », để phân-biệt với người mà chồng còn sống, mà sự phân-biệt này không phải là vô-y-thức.

Theo chúng tôi thì như vậy là tiện lắm, song còn e-y-kiến của một vài người chưa chắc là phải mười mươi, bởi vậy mới đem đề quyết định ấy viết lên đây để chất-chắc cũng các bậc tri-thức. Nếu vị nào có thấy ra là điều bất-hợp, xin viết thư báo lại cho chúng tôi; còn như không có ai phân-đốt hết, mà lại có nhiều người tán-thành, thì bấy giờ chúng tôi xin sẽ thiêt-hành một cách quả quyết.

Đối với việc này, bên ban đàn-ông và bên ban phụ-nữ, chắc cũng chẳng lấy làm quan-hệ mấy. Cái hạng người lấy làm quan-hệ lắm, có lẽ là các bà quan-sang-trọng, có địa-vị quyền-quờ giầu này. Thế thì y-kiến các bà ấy thế nào, xin cũng cho chúng tôi hay, kéo dể sau này trách chúng tôi sao có tự-liện.

Xử nào đã chịn ở dưới cái chủ-nghĩa duy-dân rồi thì không còn phân-biệt giai-cấp trong sự xưng-hô nữa. Bên Pháp và bên Tàu cũng vậy. Xứ Nam-kỳ ở dưới cánh tay binh-vực của nước Pháp, thì sao lại đặt mình ra ngoài cái công-lệ ấy được?

Việc này chúng tôi quyết làm rồi, song còn đợi dư-luận của các vị. Bề nào dư-luận cũng rốp với chúng tôi mới phải. P. N. T. V.

Hội Cựu-tê hôm nay

(Tiếp theo trang trước) nên trưng phạt, thì sao bốn vị dân-biểu không nhận mấy bức điện-tin ấy đi?

Hôm nay bốn vị dân-biểu gọi điện-tin và thư báo-lãnh cái-chánh mấy cái điện-tin ấy, nói không phải do ý mình và tay mình viết ra. Như thế tỏ ra rằng mấy bức điện-tin ấy chẳng những là đồ giả-mạo mà lại là đồ làm bậy, đồ vô-lý, bất thông của kẻ ngu, kẻ tiều-nhâm làm ra để phá hại lần bên này cả bên khác, cho nên bốn vị dân-biểu mới không nhận chớ. Thế thì trưng-phạt nó cách gì mà chẳng đáng?

Việc là việc của Hội Cựu-tê định làm ra, rút 3000\$00 lại, là do Hội Cựu-tê, vậy mà báo Trung-lập nói là « ông Nguyễn-dức-Nhuân muốn giết đồng-bào », có phải là đặt đầu vu-cáo cho người ta không?

Có làm gì được mà vu-cáo! Bữa nay đã rõ ra cái bản mặt gian dối nào đó rồi, ai nấy đều muốn ăn gan cái kẻ gây chuyện ấy, bốn vị dân-biểu cũng đứng về một phía với lẽ phải, thì được gì mà còn vu-cáo?

Thôi, bỏ hết, chúng tôi xin Hội Cựu-tê đừng nói đến cái việc mới vừa xảy ra đó mà lo cứu giúp anh em bị nạn cho trọn nghĩa đồng bào là hơn.

Về phần chúng tôi, đêm cuối cùng Hội-chợ phụ-nữ, thâu huê-lợi được hơn 800\$00 cũng đã gửi cho ông Hội-trưởng Cựu-tê rồi. Từ hôm đến nay, mỗi lần rài-rác Bôn-báo có thâu được tiền anh em gửi giúp chút đỉnh cũng đều gửi nơi ông Hội-trưởng hết. Đối với việc cứu giúp nạn dân chúng tôi bao giờ cũng sốt-sắng. P. N. T. V.

Tàu Goujard chìm chết ba người

Chiều thứ bảy mới rồi ở Nam-vân, có tiếp được tin cho hay rằng chiếc tàu « Goujard » của hãng tàu Luc-tinh, đưa bộ hành đường Kratié lên Stung-Treng đã bị chìm hồi sớm mai ngày thứ năm 2 Jun tại sông Cửu-long-giang, gần chỗ cái phao dơi (balise) số 134. Có ba người bôn-quốc chết trong nạn tàu chìm ấy. Chiếc tàu « Goujard » này cũng giống một kiểu lâu xa-lập của hãng tàu Luc-tinh chạy nối sông rạch miệt Hậu-giang ta vậy. Có lẽ lúc gặp mùa nước dề (hautes eaux) mà chìm thì phải.

Phân thưởng Đồng đương

Cái phần thưởng về Mỹ-thuật của Đồng-đương năm nay đã về tay ông Jonchère là tay vẽ, khác, đã được giải thưởng lớn của thành Rome, và hiện đang làm giáo-sư ở trường vẽ tại kinh-thô Paris bấy giờ.

Chuyện bên Pháp

(Tiếp theo trang trước) lại đưa qua cho ông Chau-temps ở bên Nội-bộ (l'Intérieur).

Ông Albert Sarraut lại ngồi ghế Thuộc-dịa, mà mấy ngày trước ông Herriot có ý muốn dể ông ở bộ Thủy-quân, nhưng dẫu trong hai bộ ấy, ông A. Sarraut ở bộ nào - theo con mắt người Pháp - thì cũng đều xứng đáng cả.

Ra mắt Tổng-thống. Chiều theo lệ thường, sớm mai ngày 4 Jun, tòa Nội-các mới đã ra mắt Tổng-thống. Các cụ thường đi bộ đến điện Elysées, lúc đi đường phòng-sự các báo đón chụp hình đông lắm.

Khi các quan thượng đến trước cửa điện dù mặt rồi, ông Thủ-tướng mới dắt vào trình diện với Tổng-thống Lebrun: sự trình diện này chỉ trong giây lát là xong rồi.

Ngày 6 Jun, tòa Nội-các sẽ họp lần thứ nhất. Qua ngày sau nhóm bàn tình các việc, để chiều thứ ba này ra trình giữa Hạ-ngữ-viện.

Trong lúc ở dinh Tổng-thống ra, phòng-sự các báo có đón chụp ông Herriot về chánh sách của ông, nhưng ông chỉ nói có một câu vắn-tắt như vậy: « Trong buổi ban đầu, tôi rần giữ sự làm thình một cách khôn khéo và tôi cứ nghĩ vậy mãi. Có lẽ tôi đã nói nhiều rồi mà tôi cũng đã phải chịu trách nhiệm nặng nề lắm ».

Ông Herriot nói vậy rồi ông vừa về trên cái nón « dưa hấu » của ông, vừa cười vừa nói: « Cái nón của nhà đại chánh-trị cũng không nên biết những việc gì ở trong đầu nó cả. »

Ông Herriot liền đem nhiều tràng hoa để trên mộ « Chiên-sư » và trên mộ của ông Briand và Doumer.

Có một điều ta nên chú ý là tòa Nội-các của ông Herriot đây là một tòa Nội-các thiêt lớn, bởi vì nó gồm có đến 4 ông cựu Thủ-tướng trong đó là: Herriot, Painlevé, Chau-temps, và Leygues.

Và lại tòa Nội-các mới này, phân nhiều cũng đều là những tay giáo-dục và trang-sư xứng đáng lắm. Xin kể ra cho độc-giả rõ:

Mấy ông Herriot, Daladier, Dacos « agrégés » (trên bậc Tân-sĩ nữa) trung-đẳng-học; 4 ông giáo-sư Cao-đẳng-học: Germain Martin, Painlevé, Pal-made, Candace; 11 ông trang-sư: Chauteemps, Leygues Bon-cour, Renoult, de Monzie, Sarraut, Dalimier, Godart, Julien Durand, Marchandeu, Bernier.

Hai hạng trên đây chiếm phần đông trong tòa Nội-các, kế đó là: 2 ông Tân-sĩ trung-y: Quella và Marcombes; 1 ông cựu mỗi hạng: Léon Meyer; 2 ông Kỹ-sư Paganon (Hóa-học) Margaine (cà u đường) một ông văn-chương: Mjstler và một nhà làm báo là ông Israel.

Nạn kinh-tế Có 26 nước bỏ kim-bôn-vị rồi

Mấy năm gần đây, các nước trong hoán-cầu nhưn vì cuộc chế-tạo và thương-mại càng ngày càng suy-dồi làm cho nền tài-chánh nước nào cũng lung lay, bèn thâu không bằng bên xuất, thiêt đã đưa - trở hết phương. Từ cuối mùa hạ năm ngoài bên Âu-châu phát sanh ra cái nạn thiếu vàng, cuộc kinh-tế thế-giới lại càng nguy-ngập lắm. Cho nên nước Anh là nước giàu nhất mà cũng phải sợ hoảng, phải bỏ kim-bôn-vị đi, để mà cứu-cấp.

Từ đó các nước Âu-châu cho đến bên Mỹ-châu cũng đều bắt chước làm như nước Anh. Nhật - bôn bên châu Á này cũng vậy, lại còn ra lệnh cấm bán vàng ra nước ngoài nữa. Mới rồi nước Xiêm là nước giàu về gạo thườ nay cũng bỏ kim-bôn-vị rồi nữa.

Người ta điều-tra ra den ngày 15 Mai mới rồi, hết thảy trong hoán-cầu có đến 25 nước bỏ kim-bôn-vị, kể ra: 1. A-giăng-tin; 2. Pha-ri-duy-a; 3. Chi-li; 4. Đan-mạch; 5. E-gíp; 6. A-ráp; 7. Méc-xi-cô; 8. Nhật-bôn; 9. Nét-ve; 10. Bết-sơ; 11. Xet-ba-da; 12. Nhũ-diên; 13. Hy-lạp; 14. Ba-tây; 15. Cô-lôm-bi-a; 16. Anh-quốc; 17. Anh-qua-gia-da; 18. Phán-lan; 19. Nap-ky-dô; 20. Xi-nhi-lan; 21. Nê-ca-lap-khue; 22. Ba-lap-khue; 23. Bô-tu-ganh; 24. Et-banh; 25. Ô-lap-khue; 26. Xiêm-la.

Chung quanh cuộc Hội chợ phụ nữ

Một lời cho mình Báo Sài-thành số 76 ra ngày 3 Jun trong một bài công-khích ông Nguyễn-dức-Nhuân có khoản nói rằng: « ... dùng anh vợ dùng gic của. »

Vậy tôi đây chính là anh vợ Nguyễn-dức-Nhuân, mà Nguyễn-dức-Nhuân chỉ có một anh vợ là tôi đây, xin thanh minh tuyên-bố giữa công-chúng rằng đối với Hội-chợ phụ-nữ tôi vốn tuyệt vô quan-hệ, không có nhận một phần trách gì đâu lớn hay nhỏ, gác của hay xét giấy cũng vậy. Vì sự nhàn nhàn của báo Sài-thành, mà có lợi dính-chính này, còn về vụ Hội-chợ với ông Nguyễn-dức-Nhuân mà báo ấy công-khích hôm rầy phải chăng thế nào, xin để quốc-dân đọc giả phán đoán. CAO-VĂN-TRUC

Điện tín và thơ đính chánh của bốn vị dân biểu Trung-kỳ

(Tiếp theo trang trước) bốn ông dân-biểu: Hồ, Ung, Huỳnh, Nguyễn, và ký là «nhơn dân», gởi cho hội Cựu-tê và các báo bừa trước, đều là đồ giả-mạo hết. Kế nào, hay là những kẻ nào, đã vì tư thù mà làm việc giả-mạo danh-nghĩa, lừa dối quốc-dân như thế, thật là khôn nan. Họ có thủ-hiền riêng với M. Ng-dức-Nhuân, có giới làm chỉ thị lấy tài lực riêng của họ mà làm, chớ sao lại mạo danh người ta, thủ-nhut là mạo danh dân-biểu, mạo danh nhơn-dân, như vậy thật là quân không có giáo-dục, không còn nhơn-cách gì nữa cả.

Chúng tôi rất mong rằng quyền pháp-luật và quyền cai-trị nên gấp điều-tra ra kẻ nào hay những kẻ nào là thủ-phạm việc giả-mạo này, mà trị tội một cách xứng-dáng, để làm gương về sau, chớ lâu nay trong xứ bị cái nạn những thơ nặc danh và giả danh như thế rất nhiều, nó làm hại cho người ta và làm hại cho đều tin nghĩa chung đừ lắm. Nghe như quan Thống-đốc đã thông tư ra Trung-kỳ, cậy quan Khâm-sứ Châtel phái người điều tra; chúng tôi mong rằng cuộc điều tra ấy mau có kết-quả, để vạch mặt một hay là nhiều kẻ tiều-nhơn giả-mạo đó ra.

(D. N. N. 6-6-32)

Cảm tạ Độc giả

Từ hôm Bôn-báo ra hàng ngày đến nay, số nào cũng chạy rút hết cả; riêng nội Saigon đây mà bán lẻ kể đến hơn hai ngàn số!

Ấy là nhờ Độc-giả quốc-dân đối với Bôn-báo có cảm-tình từ-trước như sau; mà đó cũng là một cái dấu tỏ ra rằng bao giờ công-chúng cũng đê-xô về bèn lẽ phải. Lẽ phải là rất mạnh.

Vậy Bôn-báo xin dể vài lời thành-thật cảm tạ Độc-giả; và cũng tỏ ý nhơn-nghĩa rằng cái trình độ độc-háo của người mình ngày nay đã lên tới bậc rất cao, chẳng khi nào đánh giá một tờ báo mà không đúng với giá thật của nó. P. N. T. V.

May rất khéo !!! Giá rất rẻ !!! TÂN-LOI TAILLEUR COUPE ÉLÉGANTE Rue d'Espagne N° 134 SAIGON

TIÊU-THUYẾT CỦA P. N. T. V.

VẬY MỐI TÌNH!

Tác giả: VIÊN-HOÀNH

(Tiếp theo)

Vân-Anh muốn trả lời với Hứa-Tám nhưng ông Thanh-Nhân đã nói trước: - Phải, nếu thầy hai cưới vợ rồi thì sẽ đi, song đó là cưới vợ ở đâu kia, chớ nếu cưới vợ ở tỉnh Baria này, thì lớp về thăm nhà, lớp về thăm cha mẹ vợ, chắc thầy còn siêng về hơn nữa. Nè, đừng thêm cưới vợ ở xứ khác nghe thầy hai? Xứ mình không thiếu gì con gái đẹp và giầu, thầy chịu khó chọn lựa cưới một cô ở đây dể cho bà con mình được gần gũi với nhau hoá thì tôi mừng lắm.

— Thưa, tôi còn muốn ở

một mình cho thông thả, nên tôi chưa nhưt định việc ấy. Các-Hương ngó Vân-Anh mà cười và nói: - Bà nói như vậy không lẽ anh hai anh cái, chớ đời nào anh chịu cưới vợ ở Baria. Xứ này có nhà nào giầu, có có nào đẹp cho bằng ở miệt Hậu-giang, ở miệt ấy nhà giầu góp mỗi năm đến một hai trăm ngàn gia-lúa, con gái họ nếu không đi học bên Tây thì cũng lên học trên Saigon, mấy chỗ đó, mấy cô ấy, mới vừa lòng đẹp ý anh hai cho chớ!

Nghe Các-Hương nói xúc ý mình, Vân-Anh không bằng lòng, nên lật đặt nói:

— Cứ theo lời cô mới nói đó thì tôi là tôi ham cưới vợ giầu và hay chữ quá. Không, tôi không có ham giầu. Tiền của tôi, tôi dám nói chắc rằng nếu tôi không có bạc, thì hao nhiều đó đã đủ cho tôi xài mãn đời, có cần chi mà phải theo của người ta nữa. Và lại theo con mắt tôi thấy, có nhiều kẻ ham cưới vợ giầu dể mà ăn của, nhưng rồi cuộc chỉ bị bèn vợ lợi-dụng thì có, chớ không xài được đồng xu các bạc nào của họ hết.

— Ừ, nếu anh không ham có vợ giầu, thì anh lại ham có vợ học giỏi, có làng-cấp lớn, biết nói tiếng Tây như đầm!

lòng, nên lật đặt nói:

— Tôi cũng không ham có vợ học giỏi, có làng-cấp lớn, biết nói tiếng Tây như đầm!

— Người đàn ông nào cũng đều muốn có vợ hay chữ cả, nhưng tại đó cũng phải tùy theo tư cách của người mới được. Hay chữ có nhiều khi đáng qui thât, nhưng cũng có

nhiều khi đáng chê, đáng ghét nữa. Hay chữ mà biết trịnh-chồng, nuôi con, sâng-sóc gia-nhà, lao nhơn hạnh-phúc, thì đáng qui thât, chớ nếu hay chữ mà khinh nhơn ngạo, vât, thì chồng, bố con, đeo việc xã-hội, bỏ phủ gia-dinh, người đàn bà hay chữ thế ấy chẳng ích gì cho chồng con cả. Tôi chưa tình cưới vợ, nhưng tôi quyết không vì giầu sang với hay chữ mà ham muốn!

Mấy người tranh luận đến đây thì kẻ Sĩ-Vân bước ra chào Vân-Anh và cho Hứa-Tám hay rằng cơm đã dọn xong, xin mời dùng bữa.

Sĩ-Vân và Các-Hương là hai tay nấu ăn giỏi, sắp đặt khéo, bèn vậy chiều nay có khách đến ăn cơm thịnh-linh, nhưng hai cô thế biến thêm nhơn món ăn, thành ra dọn coi cũng đáng hoảng lắm.

Lúc ngồi lại bàn ăn, Hứa-Tám bèn đem việc kỳ ra mà nói, Vân-Anh cười rồi đáp: - Có một người vợ bất-thiếp giới-giàn như anh vậy là có phúc lắm. Có khách đến ăn cơm thịnh-linh mà dọn được mâm cơm như vậy thì hay quá.

— Thầy coi, có vợ có phải là tiện lắm không? Muốn ăn thứ gì, nói một tiếng, có người lo, uốn mồi anh em về đi đâu, cũng có người nấu dọn khỏi phải vất vả ra nhà hàng, đã thiêt óng mà lại hao tốn bằng năm bằng bảy.

— Vân-Anh suy nghĩ một chút rồi vừa liếc Các-Hương vừa nói: - Một ngày một lớn, tôi cũng muốn kiếm một người vợ để coi sóc việc nhà, nhưng thật khó lòng quá, muốn kiếm một người cho làm đầu ý hiệp với mình, thì không biết tìm đâu cho có được.

Sĩ-Vân mỉm cười rồi nói:

— Thứ chuyện như vậy mà có khó gì. Tưởng thầy chưa muốn cưới vợ, dể có một mình cho thông thả, chớ nếu thầy muốn thì người ta điếm chỉ ăn cơm thịnh-linh mà dọn được mâm cơm như vậy thì hay quá.

— Vậy chớ sao. Các-Hương vừa nói câu ấy vừa có ý theo, Hứa-Tám lại nói: - Trong lúc thầy chưa có vợ, bữa nào về dưới này cứ việc đến nhà chú năm thì hay đến nhà tôi ăn cơm cho tiện, chớ đến nhà hàng. Ăn cơm tay hoài ăn làm sao cho bằng cơm mình được. Thầy đừng ngại chi hết. Trong chỗ là con anh em với nhau, bấy giờ thầy đến ăn cơm nơi nhà anh tôi, ngày sau thầy có vợ và nếu chúng tôi có lên Saigon chơi, sẽ ghé nhà thầy mà ăn cơm lại, cũng như đàn công với nhau vậy chớ có gì.

Vân-Anh gật đầu mà không

trả lời. Thầy có ý khó chịu này giờ nói linh chuyện gì ở đâu, chẳng có nghĩa lý gì hết. Tuy vậy, trong lúc ngồi ăn uống đây, nếu ai có ý tình coi chác sẽ thấy thầy có liết ngó Các-Hương hoài, hình như đối với con gái cưng của ông Thanh-Nhân, thầy có hung troom yêu-thầm mền nhiều lắm.

Về phần Các-Hương thì lại khác. Nếu có không lo sang-sốt sắp sửa đồ ăn trong mâm, thì có cũng mơ màng suy-nghĩ đầu đầu, chớ có không có lưu tâm dể ý gì tới những cái liết ngó của Vân-Anh kia cả.

(Còn tiếp)

